

Nunc autem ad Basilicam, qua dedicanda est, debet disquiri, cujus civitatis Episcopus, antequam fundaretur, baptizaverit incolas; & ad cujus consignationem sub annua devotione concurrerint. Non enim terminis hæc, aut locis convenit defini: sed ille ad consecrationem vocetur, cui per hunc modum, quem scripsimus, constat debere permitti.

CAP. II.

Nihil juris deperit Episcopo, in cujus diocesi sita est Ecclesia, quam Papa unit Ecclesie alterius diocesis. Et est casus quotidianus.

Idem Agapito Abbati. (an. 600. Roma in Umbriam.) Quia monasterium, quod in fundo Martiano situm est, hostilitate faciente, dicitur desolatum: illud tuo monasterio cum omnibus rebus suis, vel quæ ei competunt, actionibus, perspeximus unendum: [& infra.] Ipsum autem monasterium sic tuæ nos ordinationi commisisse cognoscas, ut tamen jurisdictionem illic non Episcopus Surrentinus, in cujus civitate monasterium tuum est situm, sed Nucerinus, cujus est diocesis, habeat. Nam sic hujus loci ordinationem disponimus, ut tamen jura sua singulis Episcopis inviolata servemus.

CAP. III.

Episcopo subsunt omnia loca pia, & ad ejus sollicitudinem debent ordinari ad usum destinatum.

Ex decretis Eugenii Papæ. d. (an. 655. Romæ.)

De Xenodochiis, & aliis similibus locis per sollicitudinem Episcoporum, in quorum diocesi existunt, ad eandem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur.

CAP. IV.

Locus auctoritate Episcopi ad usum hospitalitatis deputatus, est religiosus, & ad mundanos usus redire non debet.

Urbanus IV. Ariminensi Episc. (an. 1264. Roma in Umbriam.)

Ad hæc: [& infra.] Inquisitioni tuæ taliter respondeamus, quod si locus ad hospitalitatis usum, & pauperum provisionem fuerit [sicut moris est] auctoritate Pontificis destinatus, cum sit religiosus, non debet mundanis usibus deputari, sicut de vestibus, & ligneis vasibus, & aliis utensilibus ad cultum religionis per Pontificem deputatis, antiqua consuetudo indubitanter observat, & venerabilium Patrum edocent sanctiones.

(Super eo, quod quaesitum est, utrum hospitalis domus possit in secularem habitum commutari.)

CAP. V.

Locus religiosus debet reformari de religiosis duntaxat, non de secularibus, nisi in defectum religiosorum.

Innocentius III. Constantinopolitano Patriarchæ. (an. 1210.)

Inter quatuor: [& infra.] de monasteriis quoque Græcorum in seculares Canonicos convertendis f. t. Respon. quod, quamdiu monasteria per regulares remanere potuerint ordinata, non sunt ad seculares Clericos transferenda. Sed si regulares defuerint, propter eorum defectum, in eis seculares Clerici poterunt ordinari.

CAP. VI.

Ecclesia sita in diocesi Episcopi tenetur sibi in Episcopaliibus respondere, nisi appareant remissa legitime: & potest Episcopus remittendo Episcopalia censum sibi retinere.

Idem Abbati, & fratrib. Cryptæ ferratæ. (an. 1210. in Galliam.)

Constitutus b in præsentia nostra Episcopus Alban. i in Ecclesia Castri, quod Pauli dicitur, in qua jus patro-

a Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. b In C. Barbatiæ, in cujus est diocesi, &c. c hujusmodi. d Cap. 2. eod. tit. in 1. comp. e Xenodochium Alex. I. prætermisorum interpretatur Hospitalis. vido Trid. Conc. sess. 25. de reform. c. 8. f C. 4. eod. tit. in 1. comp. vid. Archid. in c. nemo, de consec. dist. 5. & Calderinum conf. 5. & 6. de relig. domib. g C. 1. eod. tit. in 3. comp. h C. 2. eod. tit. in 3. comp. i Albanen. al. Alben.

natus monasterio vestro recognoscebat, a vobis jus Episcopale petebat, quoniam sita erat in diocesi Albanen. & ideo de jure communi ei tenebatur in Episcopaliibus respondere: [& infra.] Verum œconomus vester proposuit ex adverso, quod etsi Ecclesia sita esset in diocesi Albanen. ei tamen non tenebatur in aliquo respondere, cum Dominicus Levitanus a Episcopus, qui fuerat Episcopus Albanen. universas Ecclesias ad vestrum monasterium pertinentes in diocesi ejus sitas, & quicquid juris tam in monasterio vestro, quam in eis habebat, in emphyteusum sub annua octo denariorum usualium pensione monasterio vestro concessit: ita videlicet, ut liceret Abbati, & fratribus a quocunque vellet Episcopo, tam ordinationem Clericorum, quam consecrationem altarium in monasterio ipso, & prædictis Ecclesiis obtinere, in quibus etiam vobis tertiam partem mortuorum indulgit: & C. Papa præd. n. quod ab eo factum fuerat, confirmavit. Verum etsi Ecclesia ipsa fuisset aliquando Ecclesie Albanen. b subjecta, monasterium c vestrum nihilominus legitima se poterat præscriptione tueri, cum per quadraginta annos ipsam pacifice possedisset. Cæterum œconomus Episcopi concessionem Episcopi Lavitani non tenere dicebat, utpote continentem Simoniacam pravitatem: cum enim tertiam partem d mortuorum monasterio concessit, & tam in ordinationibus Clericorum, quam altarium consecrationibus indulgisset ei plenariam libertatem: non est dubium, quin cum spiritualia hæc existant, eo ipso quod super his recompensationem certæ pensionis accepit, commiserit vitium simoniæ: & unde contractus hujusmodi nullam obtinet firmitatem, confirmatio autem Apost. sedis fuerat per subreptionem obtenta, cum in eadem de pensione nulla mentio habeatur: [& infra.] Cum autem nec insolitum sit, nec novum, ut cum Episcopi Ecclesias concesserint piis locis, aliquid sibi reservent in eis nomine pensionis: nos quoque cum libertatis privilegium, vel protectionis præsidium aliquibus Ecclesiis indulgemus, gratis accipiamus censum gratis oblatum, & in literis nostris ad successorum nostrorum memoriam censum exprimamus etiam quantitatem: auditis propositis œconomus monasterii vestri œconomus ejusdem Episcopi Ecclesiam nomine in solutionem pensionis prædictæ, juxta ratam, quæ contingit Ecclesiam prædictam, & restitutionem subtrahæ a quadraginta annis, secundum ratam eandem, per definitivam sententiam condemnamus, & eundem œconomum vestrum ab impetione œconomi ejusdem Episcopi super aliis reddimus absolutum, perpetuum illi silentium imponentes.

(Secundo quoniam in multis privilegiis Rom. Pontificum distinguuntur fines diocesis Alban. inter alias, in quibus Episcopalem jurisdictionem exercet hæc Alban. Ecclesia, auct. Apost. confirmatur.)

CAP. VII.

Episcopus petens Ecclesiam quoad temporalia, & spiritualia, obtinet in spiritualibus, eo ipso, quod probat esse in sua diocesi, si non appareat exempta: sed in temporalibus succumbit, nisi aliter doceat de jure suo: & in hoc ultimo est casus notabilis.

Idem Abbati, & conventui Farben. f [an. 1210. in Latium.]

Cum venerabilis frater noster I. Sabinen. g Episcopus Ecclesiam sancti Angeli de Canceia h cum suis pertinentiis, & possessionibus petisset, asserens eam ad se, tam in spiritualibus, quam in temporalibus pertinere: allega-

a Levitanus. al. Lavican. al. Lucan. sed. in omnib. manuscriptis legitur Lavicanus. b Alben. c Monasterium tamen vestrum. d Diocesi, partem, deest in antiq. & in recentioribus magis emendatis. e Vid. Bav. in l. Titio centum. ff. de condit. & demon. f Farfen. g Cap. 1. eod. tit. in 4. comp. h Cancia, alit. Cantia.

allegavit ante omnia jus commune, quia cum constituta sit in diocesi Sabinen. sub ipsius debebat consistere potestate. In temporalibus quoque ad se dictam Ecclesiam pertinere nitebatur ostendere per publicum instrumentum, in quo continebatur expresse I. Sabinensem Episcopum, H. Farben. a Abbati, & duabus personis post ipsum dictam Ecclesiam cum suis pertinentiis locavisse pro annua quatuor solidorum Papiens. pensione. Sed pars vestra proposuit, instrumento prædicto nullam penitus fidem adhibendam propter superlinearem scripturam, & rasuram b loco suspecto factam, ubi videlicet annotatio temporis recensebatur: [& infra.] Quia igitur nobis constitit Ecclesiam supradictam constitutam in diocesi Sabinen. Episcopale jus in omnibus spiritualibus eidem Episcopo adjudicavimus in eadem, illis tantum exceptis, quæ per authentica scripta ei dignoscuntur esse subtrahæ. [& infra.] Quia vero instrumentum prædictum, per quod Episcopus Ecclesiam intendebat quoad temporalia vindicare, ad faciendam super hoc fidem invalidum esse cognovimus, utpote propter prædicta de jure suspectum, vos ab impetitione ipsius, quoad temporalia ejusdem Ecclesie duximus absolvendos.

(Fuit insuper ex ipsius Episcopi parte propositum, quod cum ab Ecclesia S. Angeli nomine monasterii vestri multo tempore fuerit certa pensio Ecclesie Sabinen. soluta, manifeste liqueret ad Ecclesiam eandem, a qua locatio facta fuerat, in jure proprietatis pertinere. Ad hoc autem procurator respondebat prædictus, quod etsi quidam testes se vidisse deponant, Ecclesiam S. Angeli pensionem 4. sol. Sabinen. Episcopo persolvuisse, nullum tamen ex hoc monasterio vestro poterat præjudicium generari, cum non appareat pensionem ipsam ex parte monasterii fuisse solutam: & quanquam etiam testes asserant, se vidisse multoties prætaxatam pensionem exsolvi, non tamen ostenditur tanto tempore præstita, quousque ad præscriptionem legitimam porrigatur. Item sicut ad rei proprietatem locatio facta non sufficit, ita nec solutio, nec perceptio pensionis. His igitur, & aliis intellectis.)

CAP. VIII.

Monasterium subjectum est Episcopo, in cujus diocesi situm est, nisi probetur exceptum. h. d. quoad titulum.

Idem. (an. 1210. Roma in Hispaniam.)

Cum dilectus c filius: [& infra.] Quia causa non poterat in nostra præsentia terminari, cum nunciis monasterii super procuratione, vel ratihabitione literas non haberet, eam vestro duximus examini committendam, mandantes quatenus si constituerit Abbatem ad sedem Apostolicam, antequam Episcopus in eum suspensionis, vel excommunicationis, & in monasterio interdicti sententias tulerit, legitime appellasse, vel monasterium a jurisdictione Episcopi ejusdem exemptum: eo non obstante, quod Abbas ab eo circumventus præter fratrum suorum assensum ei obedientiam repromisit (cum fraud, & dolus ei patrocinari non debeant) judicetis illas sententias non tenere. Quod si Abbas in exemptionis probatione defecerit, nec legitima se poterit præscriptione tueri: licet probet se ante prædictas sententias appellasse, nihilominus tamen monasterium judicetis Auriem. Ecclesie subiacere, in cujus est diocesi fundatum. d Similiter eo in probatione appellationis deficiente, si vobis constiterit de exemptione, vel legitima præscriptione, tam Abbatem, quam monasterium ab impetitione Episcopi absolvatis.

CAP. IV.

Novam religionem non licet constituere sine auctoritate Rom.

a Farfen. b Vid. Jas. & Dec. in l. fin. C. de edict. div. Hadr. tol. & Alexan. conf. 59. incipit, viso processu in 6. volumine, & Felin. in c. ex literis. de fid. inst. c Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. vid. Host. & Henr. Borch. d situm.

Pontificis: nec in diversis monasteriis potest quis esse Abbas, vel Monachus. Sic principaliter summatur, licet plura dicta habeat.

Idem Innoc. III. in Concilio generali. a

NE nimia religionum b diversitas gravem in Ecclesiam Dei confusionem inducat, frimter prohibemus, ne quis de cætero novam c religionem inveniat: sed quicunque ad religionem converti voluerit, unam de approbatis assumat. Similiter qui voluerit religiosam domum de novo fundare, regulam, & institutionem accipiat de approbatis. Illud etiam prohibemus, ne quis in diversis monasteriis locum Monachi habere præsumat, nec unus Abbas pluribus monasteriis præsidere.

TITULUS XXXVII. DE CAPELLIS MONACHORUM, ET ALIORUM RELIGIOSORUM.

CAP. I.

Ad curam monasterio subjectam non Monachi, sed seculares Clerici præficiuntur, & Episcopis subsunt.

Urbanus III. [an. 1186. Romæ.]

IN Ecclesiis, ubi Monachi habitant, d populus per Monachum non regatur: sed Capellanus, qui populum regat, ab Episcopo per consilium Monachorum instituitur: ita ut eis solius Episcopi arbitrio tam ordinatione ejus, quam depositio, & totius vitæ pendeat conversatio.

CAP. II.

Si Ecclesia non cathedralis vindicat sibi jus in alia Ecclesia, obtinebit solum quoad ea, quæ probavit sibi deberi præscriptione, vel alio legitimo modo. h. d. secundum communem, & verum intellectum.

Innocentius III. Archiepiscopo, & Clericis sanctæ Cæcilie. (an. 1208.)

Dilectus e filius M. Syndicus Ecclesie vestræ, ab Economo sancti Laurentii de Piscinula, in scrutinio baptismate, & Capitulis, & similibus subjectionem postulans, possessionum, & petitorium intentabat. Cum enim Ecclesia sancti Laurentii sit in parocchia vestra sita, debet de jure communi Ecclesie vestræ in prædictis omnibus subiacere: quia nec privilegium exemptionis habet, nec præscriptionem pro se poterat allegare, cum illa Ecclesia sanctæ Cæcilie præscripisset, sicut per testes dicebat legitime comprobatum. Præterea cum coram C. Papa prædecessore nostro super prædictis inter vestram, & prædictam Ecclesiam questio verteretur, M. Presbyter ejusdem Ecclesie fuit sponte confessus f, quod Ecclesia sanctæ Cæcilie scrutinium, & baptismata debebat. Cumque pars vestra testes, qui se illum diversis temporibus ad Capitulum vocasse, ipsumque venisse assererent, in medium produxisset: eis jurare paratis, prædictus Presbyter se vocatum ivisse ad Capitulum est confessus. Unde prædictus prædecessor noster Ecclesiam vestram Capitulo, quo se conquesta fuerat spoliata, salvo jure proprietatis Ecclesie sancti Laurentii revertire curavit, sicut in ejus literis continetur: per hoc ergo proprietatem, quoad scrutinium, & baptismata, & possessionem quoad Capitulum, vester voluit Syndicus comprobare. Ad hæc g sancti Laurentii Economus ex adverso

a Concil. generale Lateran. sub Innoc. III. c. 13. & C. 3. eod. tit. in 4. comp. b religionis. c Vid. Cavdin. consil. 39. incipit in aliquibus locis. & Felin. in cap. Ecclesia S. Mariæ. sup. de conslit. Cap. 1. eod. tit. in 6. comp. d Cap. 1. eod. tit. in 1. comp. vid. Conc. Trid. sess. 25. tit. de regul. tit. 11. Addegl. & Archidiacon. 16. q. 2. in summa. e Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. vid. Henric. Borch. hoc ipso cap. f Vid. leg. 1. C. de conslit. Bart. in l. certum. §. sed ante ipsos. ff. eod. g Ad hoc.

verso respondit, quod Ecclesia illa a nullo medio ad Romanam Ecclesiam pertinebat. Cum enim monasterium Monialium fuerit, & generaliter seruetur in urbe, ut nullo monasterio titulo sit subiectum, incongruum videbatur, ut regulares secularibus supponantur. Præterea usque hodie nos in ea institutionem, & destitutionem liberam exercemus: (& inf. 1) Nos igitur auditis propositis Oeconomum sancti Laurentii syndico vestro in baptismo, & scrutinio condemnamus, ita ut per hoc Ecclesie Romanæ nullum præjudicium generetur, si quando forte jus suum duxerit prosequendum. In institutione autem, & destitutione, & Capitulo Oeconomum ipsum ab impetitione syndici vestri prorsus absolvimus, syndico vestro super hoc perpetuum silentium imponentes.

[1 Cum & bon. mem. C. Pp. p. n. dilect. fil. M. scriptorem, nunc Archiepiscopum, in ea sine cuiuslibet contradictione stauisset. Sicut ergo Ecclesiam ipsam liberam, & in possessione libertatis existere dixit Oeconomus comprobare. Cum ergo pro eo faciat ius commune, in eo videlicet, quod uniuersa monasteria urbis ad Romanam Ecclesiam nullo mediante pertineant, unde affirmanti contrarium fides non est aliquatenus adhibenda, nisi super hoc privilegium induceret speciale. Quod autem dicitur in parochia vestra sita, idem Oeconomus penitus denegavit: sed si hoc verum esset, sufficienter satis se poterat prædicta ratione tueri. Confessio autem M. Presbyteri super scrutinio, & baptismo ejusdem Ecclesie præjudicare non poterit, cum super his libi concessa in ejusdem pr. n. presentia non fuisset, sicut ex forma petitionis, & conclusionis apparet: hac autem sententia non fuit hæcenus Ecclesia vestra usa, sed eam duxerat usque ad hæc tempora suppressendam.]

CAP. III.

In Prioratibus Monachorum non possunt singuli Monachi commorari, etiam si super hoc habeant rescriptum Apostolicum, nisi in illo fiat mentio de Lateranensi Concilio.

Honorius III. Episc. Venetens. (an. 1220.)

EX parte tua fuit propositum: [& infra. 1] Abbas, & Conuentus Riven. b Venetens. diocesis occasione litterarum Apostol. sedis asserunt sibi esse concessum, ut in singulis Prioratibus Monachi commorentur, si pluribus non suppetunt facultates eorundem. Cum autem id obviet Lateranensi Concilio e, de quo nulla mentio est in literis antedictis: Fratritati tuæ breuiter respondemus, quod hujusmodi literas ab Apostol. sede non credimus emanasse. Quod si per occupationem forsitan emanauerint, nolimus per hoc derogari Concilio supra dicto.

[1 Quod conquerentibus olim Abbate, & Conuentu Riven. Naneten. diocesis, quod tu compellere videbaris eosdem, ut instituerent plures Monachos in quibusdam suis Prioratibus tuæ diocesis, in quorum singulis singuli Monachi hæcenus steterunt, cum pluribus facultates non sufficiant eorundem. Nos Abbati S. Albini Andegaven. & collegis ejus per nostras litteras dedimus in mandatis, ut de ipsorum locorum facultatibus inquirentes, in eorum singulis facerent plures institui Monachos, si pluribus eorum sufficiant facultates. Alioqui tibi auctoritate nostra inibi berent, ne Abbatem, & Conuentum prædictos molestares super instituendis pluribus in eisdem. Unde idem]

CAP. IV.

Orlinarius compellit Abbatem, ut Monachos a Prioratibus reuocet ad claustrum, vel eis socios adjungat.

Idem Burdegalem. Archiepisc. (an. 1220.)

AD audientiam nostram peruenit, quod nonnulli Monachi lege tibi diocesana subiecti, in quibusdam Prioratibus habitant solitarii, contra statutum generalis

a Ipsa. b Riueneu. al. Rinen. & infra Naneten. b Later. Concil. sub Alexand. III. c. 10. refertur supra de statu Monach. Cap. Monachi.

Concilii a. Ideoque mandamus, quatenus ipsorum Abbatres, seu Priores, ut vel ipsos ad claustrum b reuocent, facientes in ipsis Ecclesiis deserviri per Clericos seculares, vel alios Monachos eisdem associant, cum quibus vitam possint ducere regularem, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam compellas.

TITULUS XXXVIII. DE JURE PATRONATUS. CAP. I.

Si propter discordiam patronorum Ecclesia caret administratore, cessatur in Ecclesia a diuinis, tolluntur reliquiæ, & ostia clauduntur, si aliter sine scandalo Ecclesia provideri non potest. h. d. cum cap. sequenti.

Ex Concilio Mediolanensi c (in Insabria.)

PERlatum est: [& infra. 1] Nobis visum est, quod Ecclesia inter hæredes patroni dividi non debeat. Et si similitates inter eos surrexerint, propter quas Sacerdos suo ibi officio canonicè fungi non possit: si aliter provideri non poterit, præcipiatur ab Episcopo, ut nullo modo ibi missarum solennia celebrentur, donec ad concordiam redeant: & Ecclesia Sacerdotem canonicè habeat, qui libere suam ministerium valeat exercere.

[1 Ad S. Synodum, quod inter hæredes Ecclesia in rebus propriis constituta dividantur, & tanta per eandem divisionem simulatas oriatur, ut de uno altari quatuor partes fiant, & singule partes singulos habeant Presbyteros, quod sine discordia, & simulate nullo modo fieri potest. Unde]

CAP. II.

Summatum est in cap. proximo.

Ex Concilio Triburienfi d (in Germania.)

QUæcunque Ecclesia: [& inf. 1] Si contingat pro Eccle a diffidere patronos, ut eam nolint sub uno Presbytero procurari: e Episcopus (si aliter non poterit ipsi consulere) tollat inde reliquias, atque ejusdem Ecclesie claudat ostia: ut sacrum mysterium f nullus in ea celebret, antequam unum eligant Presbyterum, qui sacrosancta sit idoneus procurare.

[1 A pluribus coheredibus sic possessa concordia unanimitate unicuique procuretur, ne propter aliquas discrepationes seruitium Dei minuat, & cura populi irreligiose agatur.]

CAP. III.

Si patroni in presentando discordant, præfertur presentatus a majori parte, si est idoneus: & si hoc sine scandalo fieri non potest, vel patroni intra tempus debitum non presentant, Episcopus ordinabit Ecclesiam.

Ex Concilio Lateranen. g (an. 1179. Romæ.)

QUoniam in quibusdam locis fundatores Ecclesiarum, aut hæredes eorum potestate, in qua eos Ecclesia hucusque sustinuit, abutuntur: & cum una Ecclesia unus debeat esse Rectoris, pro sua dissensione b plurimos presentant: Præsentati decreto statuimus, ut si forte in plures partes i fundatorum se vota diuiderint, ille præficiatur Ecclesie, qui majoribus iuvatur meritis, & plurimorum eligitur, & approbatur assensu. Si autem hoc sine scandalo esse x nequiverit, ordinet Antistes Ecclesiam, sicut

a Quod citavi supra. c. præcedenti. b claustra. c In omnibus antiquis: Mediomatric. Burchard. lib. 3. decret. cap. 42. & c. 1. eod. tit. in 1. compil. Ivo part. 3. c. 46. habet ex Concil. Mediomatricensi, c. 10. extat tamen hoc decret. in Concil. vulgatis in Synodo Cabilonensi secunda, habita sub Imperat. Carolo Magno, cap. 26. d Concil. Triburienfi. c. 32. Burchard. lib. 3. decret. c. 224. Ivo part. 3. c. 283. & c. 5. eod. tit. in 1. comp. e al. ordinari. f al. ministerium, quod hic agnoscit Hostiensis. g Sub Alex. III. c. 17. & cap. 4. eod. tit. in 1. compil. h al. defensione. al. dispensatione. i al. personas. x Vid. Lambert. tract. de jur. patr. art. 9. quæst. 1. p. 1. lib. 2.

sicut melius eam secundum Deum viderit ordinandam. Et id ipsum etiam faciat, si de jure patronatus quæstio emerit inter aliquos, & cui competat, intra quatuor menses non fuerit definitum.

CAP. IV.

Excommunicantur patroni Laici, qui Clericos instituunt, & destituunt in Ecclesiis etiam patronatis, vel bona ipsarum aliter administrant. Et Clerici, qui institutionem Laicorum recipiunt, communionem priuentur.

Ex eodem. a (an. 1179.)

PRæterea quia in tantum quorundam Laicorum processit audacia, ut Episcoporum auctoritate neglecta, Clericos instituunt in Ecclesiis, & removeant, cum voluerint, possessionem quoque, atque alia Ecclesiastica bona pro sua voluntate plerunque distribuunt, ipsos anathemate decernimus feriendos. Clericus autem, qui Ecclesiam per Laicos sine proprii Episcopi auctoritate receperit, communionem priuentur: & si persistierit, a ministerio Ecclesiastico, & b ordine deponatur.

CAP. V.

Sic Patronus Laicus successive presentat duos, & secundus instituitur ab Episcopo, valet institutio. hoc dicit primo. Patronus non potest Clerico, vel alteri Ecclesia conferre Ecclesiam patronatam, vel alteri donare.

Alexander III. Eboracen. Archiepiscopo. (an. 1180.)

QUod autem c consulis, si Clericus idoneus ad vacantem Ecclesiam presentatus, non fuerit ab Episcopo diocesano admittitur, & postmodum alius idoneus presentatus, & instituitur ab Episcopo, possessionem tenuerit corporalem: an primo Clerico Ecclesiam petente debeat posterior remoueri, vel posterior priori præferri: dubium non est, quin in casu isto melior sit conditio possidentis: quoniam antequam presentatio per diocesanum Episcopum approbetur, ratum non est, quod a patrono fuerat inchoatum. De cætero tuæ prud. resp. quod si Laici Clericis, vel collegiis, de concessionibus, vel donationibus instrumenta confecerint d in hæc verba vel similia: Concessi, vel dedi Ecclesiam, & presentati charta firmavi: si consensus Episcopi non acceperit, nihil agi videtur: quia non dato habetur, quod ab illo datur, qui non potest de jure donare.

CAP. VI.

Comparans, vel emens jus patronatus, eo spoliari debet. Vel sic: Qui emit jus patronatus, ut possit presentare filium, vel nepotem, seu quem vult, eo priuari debet. h. d. Et utraque lectio potest sustentari.

Idem Exonien. Episc. e

QUia Clerici f quidam advocatias g Ecclesiarum comparant, vel quocunque modo possunt, acquirunt, ut postmodum eorum filii, vel nepotes ad easdem Ecclesias presententur: præcipimus, ut id arctius inhibere procurent: eosdem aduocationibus taliter acquisitis, app. postposita spoliando.

CAP. VII.

Jus patronatus consistens in aliqua universitate temporalium, transit cum ipsa universitate: etiam si universitas transeat tantum quoad utile dominium: nisi jus patronatus specificè sit exceptum. h. d. Et est notabilis casus, & quotidie allegatur.

Idem Herforden. h Episcopo, & Abbati de Forde. (an. 1180. Roma in Angliam.)

EX literis i I. Salabrien. k Episcopi accepimus, quod defuncta persona Ecclesie de Laton. G. miles, qui

a Scilicet Conc. Lat. sub Alex. III. c. 14. § præterea, & Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. b vel. c Post Conc. Lat. sub Alex. III. p. 15. c. 1. §. quia autem, & cap. 7. eod. tit. in 1. comp. d al. concesserint. e Exon. f Cap. 8. eod. tit. in 1. compil. & post Conc. Lat. p. 15. c. 4. g Aduocationes, in uno solo manuscr. h Herforden. al. Heresford. i Cap. 9. eod. tit. in 1. compil. & post Conc. Lat. p. 15. c. 5. k Saleberienf. al. Salesberien.

villam, in qua Ecclesia sita est, a monasterio de Vinton. ad firmam tenebat, ad eandem vacantem G. a Clericum prædicto Episcopo presentavit: postmodum Abbatissa prædicti monasterii alium presentavit eidem ad Ecclesiam superscriptam: quo nolente presentatum ab ea recipere, apud Cantuariensem Archiepiscopum gravem de Episcopo deposuit quæstionem: [& inf. 1] Mandamus, quatenus si vobis constiterit, quod præfata militi præscripta villa fuerit non excepto jure patronatus ad firmam concessa, vel antequam de jure patronatus inter Abbatissam, & militem controversia esset suborta, præfatus Guil. in præscripta Ecclesia per Episcopum ad presentationem militis institutus fuisset: ei (dummodo alias sit idoneus) adjudicetis Ecclesiam, ita quod si Abbatissa obtineat adversus militem, illi de temporalibus debeat respondere.

[1 Archiepiscopus autem quia visum sibi erat, quod factum militis super presentatione præfata nullius esset momenti, prædicto Episcopo in virtute obedientie injunxit, quod personam illam reciperet, & in possessionem induceret, quam Abbatissa sibi decreverat presentandam.]

CAP. VIII.

Si Laicus Clerico, vel Religioso loco concedit Ecclesiam sine consensu Episcopi, non obstante tali concessione, qua non valet, ad ipsam Ecclesiam cum vacaverit, poterit presentare, & eam alteri Ecclesia de consensu Episcopi poterit concedere. h. d. cum cap. Cum Laici. & cap. Suggestum. infra eod.

Idem Vintonien. Episcopo. b (an. 1180.)

ILLud prætereundum c non duximus, quod si Laicus Episcopo inconsulto Ecclesiam non vacantem concedit religioso domui, & postea cum vacaverit ad presentationem ejusdem Laici, Clericus ibi fuerit per dioces. Episcopum institutus, prior concessio secundam institutionem, quo minus habeatur rata & firma, non potest aliquatenus impedire, cum illa concessio de jure nullius possit esse momenti, tum quia de re non vacante facta est, tum quia Laicus sine auctoritate Episcopi nemini potest Ecclesiam d dare: licet religioso loco jus patronatus conferendi liberam habeat facultatem. Si vero jus patronatus e vacante Ecclesia religioso loco contulerit, & aliquis sine presentatione fratrum ejusdem loci fuerit in ipsa Ecclesia institutus, ejus secundum rigorem juris est institutio irritanda.

CAP. IX.

Instituti in Ecclesiis patronatus per novos patronos mutari non possunt, nec vicissitudines Ecclesiarum per eos fieri.

Idem eidem. (an. 1180.)

QUerimoniam: [& infra.] Absurdum videtur f omnino, ut ad singulas patronorum secundum humanam conditionem mutationes, Ecclesiarum ordinationes mutentur: & vicissitudines Ecclesiarum ab advocatis, vel aliis g præsumantur.

CAP. X.

Patronus Ecclesiam Clerico conferre non potest: & si contulerit, potest hoc non obstante ad Ecclesiam presentare rectorem.

Idem Eboracen. Archiepisc. (an. 1180.)

CUM Laici Episcopis b nescientibus, aut non consentientibus Ecclesias Clericis concedunt, in quibus habent jus patronatus, & postea poenitentia ducti, alios ad easdem Episcopis representant, & illi ad eorum presentationem in eisdem Ecclesiis ab Episcopis instituuntur: eorum

a V. al. VV. b Vinton. al. VVinton. c Cap. 10. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 15. c. 6. vid. Conc. Trid. sess. 14. c. 13. d Ecclesiam. e Patronatus jus conferendi. & c. f Cap. 11. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Later. p. 15. c. 7. g Verbum, fieri, quod est in quibusdam insertum, deest in omnib. antiquis codicib. & in recentiorib. magis emendatis. h Cap. 12. eod. tit. in 1. compil. & post Conc. Later. p. 15. c. 3. Conc. Trid. citatum supr. c. illud.